

Convenció **Ajuntament + Sostenible**

Document de revisió del procés participatiu dels grups de treball i d'anàlisi del procés participatiu *online*

Març 2010

Ajuntament de Barcelona

**Barcelona
pel Medi
Ambient**

Índex

1. Introducció.....	3
2. Fases de participació	4
3. Resultats detallats del procés participatiu <i>online</i>	9

1. Introducció

El Pla Ajuntament+Sostenible (Pla A+S) s'emmarca directament en el Pla d'Acció 21 Municipal i és el programa de treball, l'instrument principal de l'acció municipal per millorar la sostenibilitat ambiental i social del funcionament quotidià de serveis i dependències municipals.

Des del Departament de Millora Contínua de l'Àrea de Medi Ambient, departament que coordina el Pla A+S, s'ha impulsat la Convenció A+S, una jornada de reflexió col·lectiva que ha de contribuir a valorar i aprendre de les actuacions passades i a plantejar les prioritats futures de treball. Aquesta vol ser un punt d'inflexió que permeti seguir avançant en la millora contínua vers la sostenibilitat en el conjunt de l'organització municipal i consolidar i plantejar nous objectius d'ambientalització.

Tanmateix, el camí cap a la sostenibilitat no és una tasca exclusiva de les àrees específiques de medi ambient. L'objectiu de la sostenibilitat requereix abordar-se des d'una perspectiva de transversalitat, on totes les dependències municipals incorporin en les seves tasques diàries aquesta visió ambiental i social. Així doncs, la normalització d'aquestes qüestions és la clau d'èxit per assolir els objectius de sostenibilitat.

I des d'aquesta premissa s'ha concebut la Convenció A+S. La preparació de la Convenció A+S s'ha desenvolupat a través d'un procés participatiu intern dels treballadors municipals, entenent que una visió des de tots els àmbits municipals permet una més completa avaluació de la trajectòria del consistori en aquest àmbit així com la concepció de noves línies de treball ajustades a les necessitats reals i viables. D'altra banda, els processos participatius actius faciliten la implicació personal així com la coordinació entre els diversos agents de l'organització municipal.

Per tant, en el procés de treball cap a la Convenció A+S, la revisió de les línies estratègiques, els objectius i línies d'acció s'ha fet a través de cinc grups de treball temàtics formats per treballadors municipals referents en cada àmbit i, també, a través d'un procés participatiu obert a tots els treballadors municipals a través d'una plataforma virtual que permet afirmar que hi ha un ampli consens en les 30 línies d'acció que s'ha proposat tirar endavant.

2. Fases de participació

Els processos participatius que han conformat la Convenció A+S s'han desenvolupat en 2 fases: una primera fase de sessions de treball adreçada a treballadors i treballadores referents en els diferents àmbits de treball establerts i una segona fase de participació oberta a tots els treballadors i treballadores municipals per rebre les aportacions i valoracions sobre el treball resultant dels grups.

En la primera fase, van realitzar-se dues sessions de treball en grups temàtics formades per treballadors i treballadores municipals (amb un total de 100 participants) referents pels diferents àmbits temàtics tractats. Els 5 àmbits de treball prioritaris del programa Ajuntament+Sostenible han estat els següents.

1. Construcció, obres i rehabilitació d'edificis.
2. Estalvi i eficiència dels recursos ambientals en edificis públics.
3. Coordinació del Pla A+S amb altres programes i actuacions municipals.
4. La dimensió social de l'Ajuntament+Sostenible.
5. L'Ajuntament+ Sostenible al dia a dia.

Primera reunió dels GT

Documents de diagnosi.

- Han participat activament **92 treballadors** municipals de districtes, sectors, empreses i instituts municipals.
- Molt participatives amb debats i idees interessants.

- Sensació que hi ha bones pràctiques però no **existeix un espai per compartir-les**.
- S'ha elaborat, enviat i esmenat l'informe de la primera sessió del grup de treball de **diagnosi**.

Segona reunió dels GT

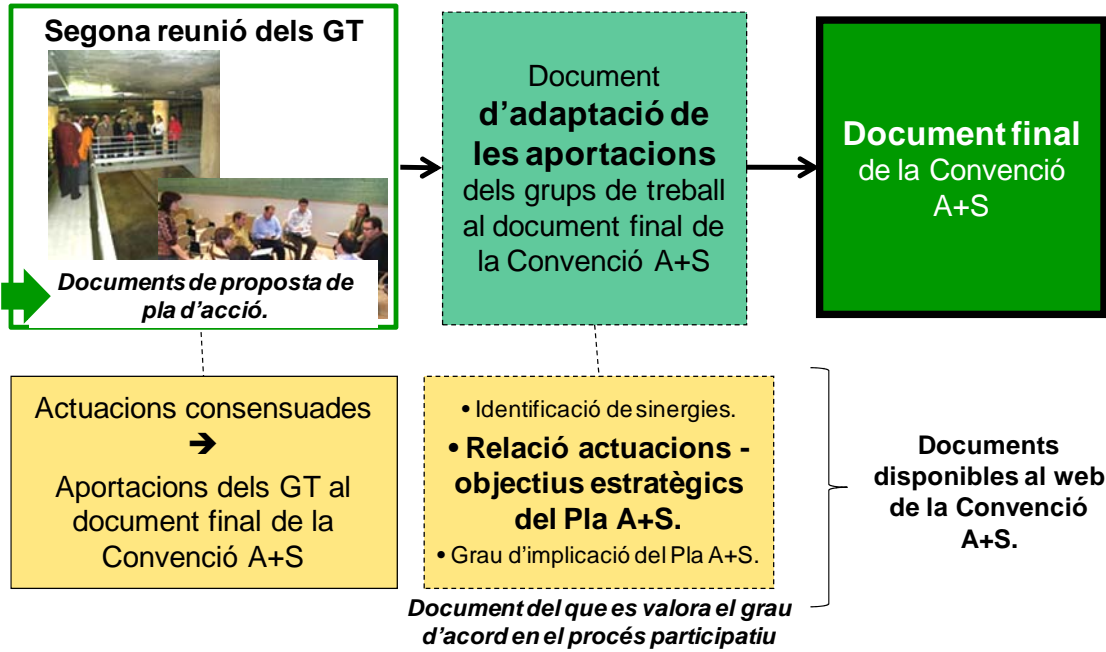

Documents de proposta de pla d'acció.

- Han participat activament **70 treballadors** municipals de districtes, sectors, empreses i instituts municipals.
- Molt participatives amb debats i idees interessants.

- Es va ressaltar en la majoria de casos **l'interès per mantenir el grup de treball**, per tal de fer xarxa i treballar conjuntament en el desenvolupament de les actuacions proposades.
- S'ha elaborat, enviat i esmenat **l'informe de la segona sessió** del grup de treball de propostes d'accions clau.

Aquestes sessions de treball han permès que des del Pla Ajuntament + Sostenible (Departament de Millora Continua de l'Àrea de Medi Ambient) s'elaborés el Document final de la Convenció A+S, on es recull el compromís de l'Ajuntament de Barcelona per treballar per la realització de les línies d'actuació definides en els grups de treball.

La segona fase del procés participatiu s'ha realitzat a través de la plataforma virtual "Delibera", un instrument en xarxa que permet la participació no presencial i oberta a tothom. Des del Departament de Millora Continua va dissenyar-se un qüestionari de valoració de les 30 línies d'actuació sorgides a partir dels grups de treball i classificades segons els objectius estratègics del Pla A+S.

Activa
del 21 Gener fins al 5 Febrer

Resultats

Web de la Convenció A+S
www.convencioajuntamentsostenible.cat

En el qüestionari es realitzaven unes preguntes prèvies per definir millor el perfil dels participants.

Has participat en el grups de treball i/o en les comissions organitzadores de la Convenció A+S?

Sí. No. Has sentit parlar de la Convenció? _____

On treballes?

Àrea/Sector (especifica):

Institut Municipal (especifica):

Empresa Municipal (especifica):

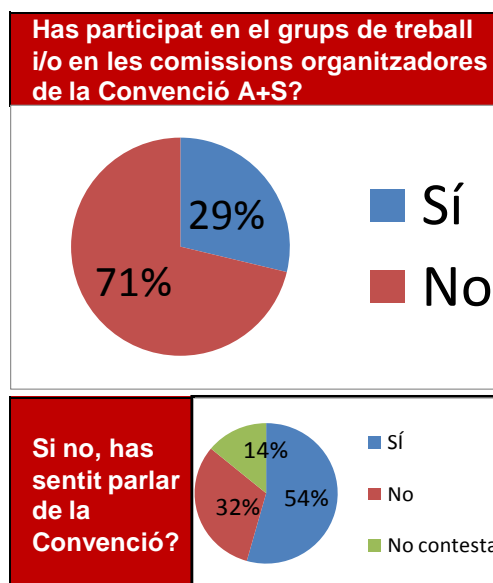
Altres de l'Ajuntament (especifica):

Extern a l'Ajuntament (especifica):

Els resultats han estat els següents.

Participació online → 124 participants

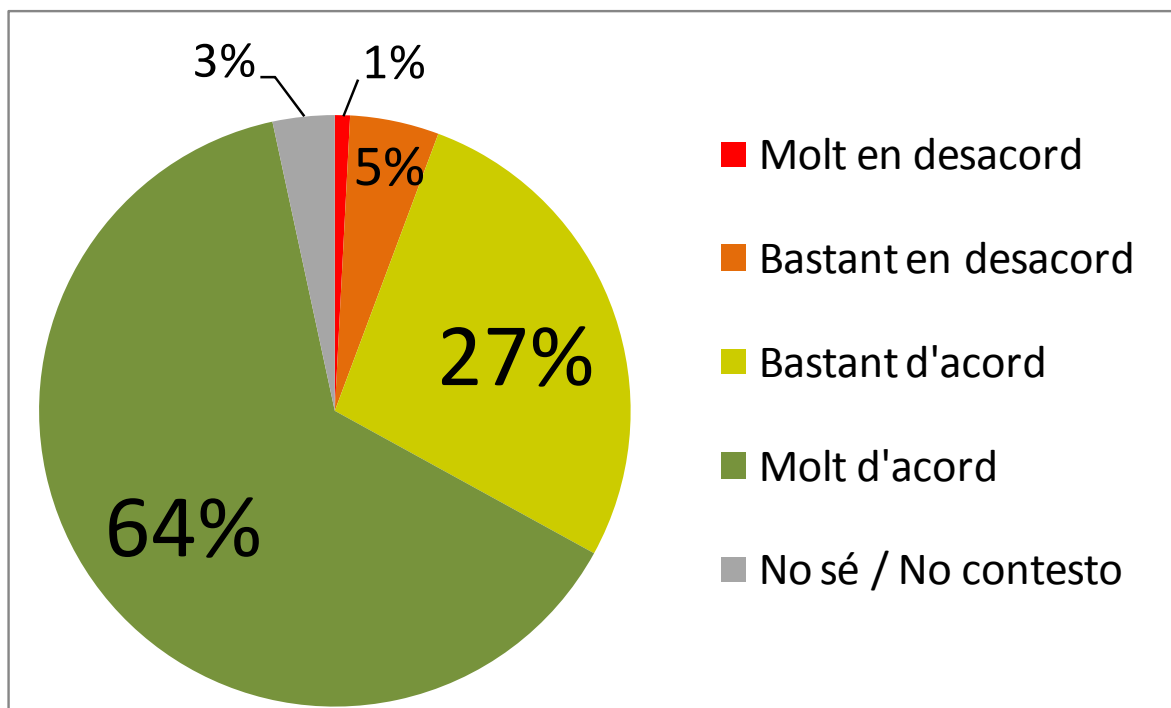
- On treballes?**
- Àrea de Medi Ambient
 - Districtes
 - Agència de Salut Pública de Barcelona
 - Serveis Generals i Coordinació Territorial
 - Patronat Municipal d'Habitatge
 - SIRESA
 - Acció Social i Ciutadania
 - B:SM
 - Institut Municipal d'Educació de Barcelona
 - Prevenió, Seguretat i Mobilitat
 - Urbanisme i infraestructures
 - Arquitectura ProEixample
 - Institut de Cultura de Barcelona
 - Institut Municipal de Mercats de Barcelona
 - BIMSA
 - Institut Municipal d'Hisenda
 - Institut Municipals de Persones amb Discapacitat
 - Relacions Internacionals
 - UAB

En quant al qüestionari, l'usuari havia de valorar cada actuació segons el seu grau d'acord:

Molt d'acord
 Bastant d'acord
 Bastant en desacord
 Molt en desacord
 No sé / No contesto

Els resultats globals per a les 30 actuacions mostren com un 91% de les valoracions eren Molt o Bastant d'acord, el que mostra que hi havia un ampli grau de conformitat amb les línies d'actuació plantejades, és a dir, un ampli consens sobre cap on ha d'avançar l'estratègia de l'Ajuntament de Barcelona per la sostenibilitat.

3. Resultats detallats del procés participatiu *online*

A continuació, es presenten els resultats per a cadascuna de les línies d'actuació agrupats per objectius estratègics junt als comentaris realitzats per cadascun.

<p>1. Contribuir a la reducció d'emissions de CO₂ provinents de dependències i serveis municipals</p>	
---	---

1.1. Aprovació i implementació del Pla d'Estalvi i Millora Energètica en edificis municipals (PEMEEM) I: accions de monitoreig i inversions en estalvi i eficiència energètica.
[+info](#) *Obligatòria.*

1.2. Increment de l'eficiència energètica en la il·luminació i la climatització de les dependències municipals.
[+info](#) *Obligatòria.*

1.3. Implementació del Pla d'Estalvi i Millora Energètica en Edificis Municipals (PEMEEM) II: objectius a mig/llarg termini.
[+info](#) *Acció de futur.*

1.4 Increment de la producció i consum d'energia de fonts renovables a tots els edificis municipals (mitjançant instal·lació i contractació).
[+info](#) *Acció de futur.*

Comentaris

- Compteu que tenim un sistema d'il·luminació a les sales d'exposició (la majoria del centres cívics) super antics amb bombetes caríssimes i que es fonen molt fàcilment.

Cal comptar amb un **bon pressupost per actualitzar-les, tot i que això a la llarga sortirà un manteniment més econòmic.**

- **Prioritzar la implementació de millores en els edificis escolars pel seu caràcter exemplificador, multiplicador i educatiu.** Un entorn ben gestionat amb criteris d'eficiència és un entorn que educa i estén al seu missatge més enllà de la comunitat educativa

2. Avançar en la prevenció de residus i millorar la recollida selectiva de residus a les dependències municipals

2.1 Assoliment del 100% de consum de paper reciclat i minimització del consum en la impressió.

[+info](#) *Obligatòria.*

2.2 Millorar el plec de contractació de neteja i recollida de residus de les dependències municipals: Incorporant bujols reciclats i dispensadors industrials de paper (WC i mans) i incorporant la responsabilitat de l'empresa de gestionar els residus i certificar la seva gestió.

[+info](#) *Obligatòria.*

2.3 Facilitar la recollida externa per garantir l'èxit de la recollida selectiva interna.

[+info](#) *Obligatòria.*

2.4 Minimització del consum de paper en la difusió d'informació.

[+info](#) *Acció de futur.*

2.5 Minimització del consum de material d'oficina mitjançant noves tecnologies i l'ús compartit.

[+info](#) *Acció de futur.*

2.6 Estendre l'ús i compra de material d'oficina sostenible.

[+info](#) *Acció de futur.*

2.7 Consolidació i millora de la recollida selectiva.

[+info](#) *Acció de futur.*

Comentaris

- **L'acció 2.4 (minimització del consum de paper en la difusió d'informació)** la veig **molt important** com per plantejar-la pel 2016.
- Punt 2.6 (material d'oficina sostenible): d'acord sempre i quan no es vegi afectada la qualitat del mateix. **Punt 2.4**, crec que és **molt important** anar imposant un sistema d'enviament de documentació a través de format digital. En quant al paper reciclat és una mesura, però la solució seria **economitzar l'ús del mateix**.
- Crec també que **l'acció 2.4** s'hauria de implementar el més aviat possible, ja hi ha hagut **moltes queixes de centres cívics**, etc. que reben grans quantitats d'informació en paper per part de l'Ajuntament.
- Crec que algunes accions ubicades en l'horitzó del 2016-2020, **s'haurien de consolidar abans**, donat que fan referència a la gestió de determinats vectors ambientals que ja hauria d'estar implementada amb grau d'avanç considerable. Exemple, **punt 2.7**.
- Algunes accions considerades com acció de futur, em sorprèn que no es consolidin abans.
- La racionalització dels **enviaments en paper** de l'Ajuntament és un tema urgent a resoldre. És una de les **principals queixes dels centres educatius** que impulsen programes de minimització de residus. En relació al punt 2.2 penso que hauríem de substituir els dispensadors de paper per tovalloles de roba i sinó almenys de paper reciclat.
- En el punt 2.2. hauria de ser obligatori l'ús del paper reciclat i no blanquejat i com a acció de futur fer el canvi a tovalloles de roba reutilitzables, els **punts 2.4., 2.5 i 2.7. haurien de ser obligatoris des d'avui mateix...**
- Respecte al punt 2.6 estic d'acord sempre i quan no es vegi afectada la qualitat del mateix. **Punt 2.4**, crec que tot el que **es pot fer mitjançant les noves tecnologies** ens estalvia papers i temps.

3. Millorar l'estalvi d'aigua en les dependències i serveis municipals

3.1 Minimització del consum d'aigua.

[+info](#) *Obligatòria.*

3.2. Continuació del Pla per l'estalvi d'aigua en dependències i serveis municipals.

[+info](#) *Acció de futur.*

Comentaris

- Convindria fer algunes petites modificacions per al menor consum d'aigua i, caldria **explicar-ho als treballadors** que l'han de fer servir i estimular-los a l'estalvi.
- Haurien **d'adequar primer les instal·lacions**.

4. Ambientaltzar les obres, edificis i projectes municipals

4.1 Implementació de l'ambientaltzació d'obres.

[+info](#) *Obligatòria.*

4.2 Compliment dels estàndards normatius vigents en la construcció, rehabilitació i projectes en l'espai públic.

[+info](#) *Obligatòria.*

4.3 Incorporació de pintures i vernissos ecològics en el manteniment d'edificis municipals.

[+info](#) *Obligatòria.*

4.4. Creació d'estàndards d'excel·lència ambiental en la construcció, rehabilitació i projectes en l'espai públic.

[+info](#) *Acció de futur.*

4.5 Gestió i consolidació de l'ambientaltzació d'obres.

[+info](#) *Acció de futur.*

Comentaris

- Correcte si s'està d'acord d'**assumir el cost extra** que això suposa.
- Més enllà del Decret, les Guies i els Manuals referits a l'ambientaltzació (en fase d'obra), i com a complement d'aquests, és VITAL **incloure als Plecs de Bases i/o Contractes tant d'Obra com de Direcció d'Obra**, la obligatorietat de **crear un "Comitè Mediambiental" a l'inici de les obres**, compost per un membre del Contractista i un de la D.F. (Direcció Facultativa), així com disposar d'un punt específic de medi ambient a les actes d'obra. També caldria fer **reunions**

periòdiques monogràfiques (amb la conseqüent acta) pel seguiment mediambiental.

- Això anterior ens ha de permetre assegurar no només el QUÈ, sinó el COM.
- S'hauria de definir què s'entén per ambientalització.
- **Prioritzar les actuacions de centres educatius** pel seu caràcter exemplificador i educatiu.

5. Compliment dels convenis bàsics de la Organització Internacional del Treball (OIT) en les contractes municipals

5.1 Inclusió del respecte als convenis bàsics de la Organització Internacional del Treball (OIT) en els plec de clàusules tipus.

[+info](#) *Obligatòria.*

5.2 Modificació progressiva i control dels requeriments associats a la certificació del respecte als convenis bàsics de la Organització Internacional del Treball (OIT) en els plec de clàusules tipus.

[+info](#) *Acció de futur.*

6. Foment de l'economia social i sostenible

6.1 Creació de l'Oficina Virtual d'Assistència a la Contractació Responsable.

[+info](#) *Obligatòria.*

6.2 Millora del conveni col·lectiu per arribar a un salari mínim de 1.000 euros.

[+info](#) *Acció de futur.*

Comentaris

- Si la Oficina Virtual ha de servir de suport com a Oficina de Projectes i té prous recursos per a alliberar de càrrega de feina als departaments, hem sembla bé. **Ha de ser àgil però i no incrementar més el temps mínim requerit per a fer contractacions.**
- Potser caldria no arribar a un salari mínim sinó equiparar els sous del personal extern contractat a la categoria de la tasca que desenvolupa. I no permetre que el fet de subcontractar sigui per pagar menys als treballadors.
- M'afegeixo i recolzo íntegrament el comentari anterior.

7. Desenvolupar una cultura organitzativa socialment responsable i ambientalment correcta

7.1 Posicionament del Pla A+S al més alt nivell de l'organització.

[+info](#) Obligatòria.

7.2. Definició d'objectius generals d'ambientalització que cada Sector, Districte, Empresa i Institut municipal pugui concretar.

[+info](#) Acció de futur.

7.3. Incorporació de criteris ambientals en la formació dels treballadors municipals.

[+info](#) Acció de futur.

Comentaris

- Àmbit d'interès, però abans de la sostenibilitat **s'ha de garantir la formació i reciclatge real als llocs de treball.**
- Considero important que la **incorporació de criteris ambientals en les accions formatives/informatives** dels treballadors municipals, s'implanti **a més curt termini.**
- El **7.3 (incorporació de criteris ambientals en la formació dels treballadors municipals)** el posaria **a curt termini.**
- Que la formació ambiental sigui quelcom necessari o **equiparable a la formació de riscos laborals o de prevenció d'incendis.**
- Recolzo els comentaris anteriors, **la formació ambiental** s'ha d'incorporar el més aviat possible (**a curt termini**) i al mateix nivell que la resta de temàtiques en la formació.

8. Establir una estratègia de comunicació del programa

8.1 Consolidació de les bases (documents normatius) ja existents del Pla A+S.

[+info](#) *Obligatòria.*

8.2 Establiment de paràmetres o indicadors per visualitzar millor el Pla A+S.

[+info](#) *Obligatòria.*

8.3 Incorporació del Pla A+S a cadascun dels Sectors, Districtes, Empreses i Instituts municipals.

[+info](#) *Acció de futur.*

8.4 Consolidació del Pla A+S a través de canals i plataformes municipals ja existents.

[+info](#) *Acció de futur.*

8.5 Consolidació de la comunicació d'actuacions i resultats d'ambientalització interna.

[+info](#) *Acció de futur.*

Comentaris

- La **8.4** (consolidació del Pla A+S a través de canals i plataformes municipals ja existents) i la **8.5** (consolidació de la comunicació d'actuacions i resultats d'ambientalització interna) les plantejaria **en l'horitzó 2012** o proper si és factible.
- Los termes són massa generals i abstractes com per entendre la realitat de fons.

Aportacions més significants

- **L'acció 2.4 (minimització del consum de paper en la difusió d'informació)** es valora com a prioritària en molts casos i es considera que s'hauria de plantejar a curt termini. Les queixes rebudes des de centres cívics i escoles fonamenten aquests suggeriments.
- La **incorporació de criteris ambientals en les accions formatives/informatives** dels treballadors es valora com a prioritària en molts casos i es considera que s'hauria de plantejar a curt termini. Així mateix, es considera en molts casos que s'hauria d'implantar al mateix nivell que la resta de temàtiques en la formació com la prevenció de riscos laborals o prevenció d'incendis.
- Les actuacions han de **prioritzar-se també en l'àmbit escolar** pel seu caràcter exemplificador, multiplicador i educatiu.

Des del Pla Ajuntament + Sostenible s'han considerat positivament les aportacions dels participants del procés participatiu de manera que:

- s'han incorporat les següents modificacions al Document de la Convenció A+S:
 - l'acció 2.4 (minimització del consum de paper en la difusió d'informació) passa d'acció de futur a actuació obligatòria, amb objectiu de compliment al 2012.
 - l'acció 7.3 (incorporació de criteris ambientals en la formació dels treballadors municipals) passa d'acció de futur a actuació obligatòria, amb objectiu de compliment al 2012.
- les actuacions en que sigui possible es prioritzarà l'aplicació en centres escolars, per exemple, intentant aplicar les accions del PEMEEM en aquests edificis.

A continuació, es presenta la relació d'actuacions segons el resultat percentual de grau d'acord obtingut al procés participatiu.

Línies d'actuació ordenades segons el grau d'acord			
Línies d'actuació		Acord	Desacord
3.1	Minimització del consum d'aigua.	99%	1%
3.2	Continuació del Pla per l'estalvi d'aigua en dependències i serveis municipals.	97%	2%
1.1	Aprovació i implementació del Pla d'Estalvi i Millora Energètica en edificis municipals (PEMEEM) I: objectius a curt termini.	95%	3%
2.2	Millorar el plec de contractació de neteja i recollida de residus de les dependències municipals: Incorporant bujols reciclats i dispensadors industrials de paper (WC i mans) i incorporant la responsabilitat de l'empresa de gestionar els residus i certificar la seva gestió.	95%	4%
4.2	Compliment dels estàndards normatius vigents en la construcció, rehabilitació i projectes en l'espai públic.	95%	2%
1.2	Increment de l'eficiència energètica en la il·luminació i la climatització de les dependències municipals.	94%	4%
8.3	Incorporació del Pla A+S a cadascun dels Sectors, Districtes, Empreses i Instituts municipals.	94%	3%
8.5	Consolidació de la comunicació d'actuacions i resultats d'ambientalització interna.	94%	4%
2.1	Assoliment del 100% de consum de paper reciclat i minimització del consum en la impressió.	93%	6%
2.7	Consolidació i millora de la recollida selectiva.	93%	6%
7.3	Incorporació de criteris ambientals en la formació dels treballadors municipals.	93%	5%
8.4	Consolidació del Pla A+S a través de canals i plataformes municipals ja existents.	93%	3%
4.4	Creació d'estàndards d'excel·lència ambiental en la construcció, rehabilitació i projectes en l'espai públic.	91%	3%
7.2	Definició d'objectius generals d'ambientalització que cada Sector, Districte, Empresa i Institut municipal pugui concretar.	91%	7%
2.5	Minimització del consum de material d'oficina mitjançant noves tecnologies i l'ús compartit.	91%	8%
5.1	Inclusió del respecte als convenis bàsics de l'Organització Internacional del Treball (OIT) en els plecs de clàusules tipus.	91%	3%
8.1	Consolidació de les bases (documents normatius) ja existents del Pla A+S.	91%	5%
2.6	Estendre l'ús i compra de material d'oficina sostenible.	90%	9%
4.5	Gestió i consolidació de l'ambientalització d'obres.	90%	3%
1.4	Increment de la producció i consum d'energia de fonts renovables a tots els edificis municipals (mitjançant instal·lació i contractació).	89%	8%
4.1	Implementació de l'ambientalització d'obres.	89%	5%
1.3	Aprovació i implementació del Pla d'Estalvi i Millora Energètica en edificis municipals (PEMEEM) II: objectius a mig/llarg termini.	88%	7%
4.3	Incorporació de pintures i vernissos ecològics en el manteniment d'edificis municipals.	88%	8%
6.2	Millora del conveni col·lectiu per arribar a un salari mínim de 1.000 euros.	88%	8%
7.1	Posicionament del Pla A+S al més alt nivell de l'organització.	88%	6%

Línies d'actuació ordenades segons el grau d'acord			
Línies d'actuació		Acord	Desacord
2.3	Facilitar la recollida externa per garantir l'èxit de la recollida selectiva interna.	87%	10%
2.4	Minimització del consum de paper en la difusió d'informació.	87%	11%
5.2	Modificació progressiva i control dels requeriments associats a la certificació del respecte als convenis bàsics de l'Organització Internacional del Treball (OIT) en els plecs de clàusules tipus.	87%	5%
8.2	Establiment de paràmetres o indicadors per visualitzar millor el Pla A+S.	87%	9%
6.1	Creació de l'Oficina Virtual d'Assistència a la Contractació Responsable.	79%	12%